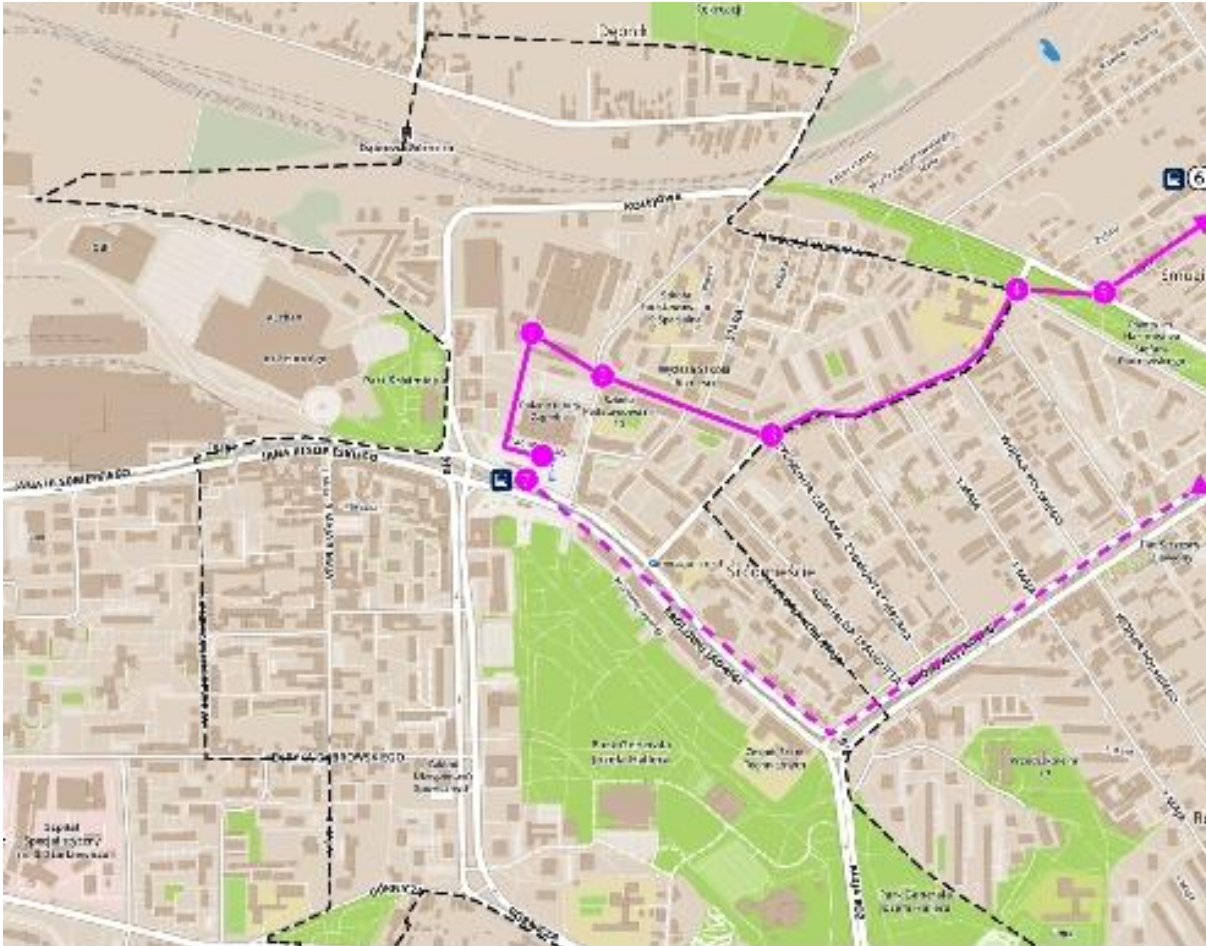


RAPORT ZE SPACERU BADAWCZEGO NR 4

Data, godzina rozpoczęcia spaceru	20.06.2017 Czas trwania spaceru: 12:00 - 14:15 Czas trwania warsztatu (część stacjonarna) ok. 14:25 - 16:00
Trasa	Pałacu Kultury Zagłębia - teren Fabryki Pełnej Życia- ul. Zygmunta Cieplaka - ul. Ks. Grzegorza Augustynika - Planty im. Harcmistrza Stefana Piotrowskiego - ul. Prosta - ul. Stanisława Łańcuckiego - ul. Graniczna (Urząd Miasta) - powrót autobusem do przystanku Centrum - przejazd do Centrum Aktywności Obywatelskiej (grupa, ze względu na upał podjęła decyzje o przejeździe samochodami do miejsca warsztatów)
Prowadzący spacer	Alicja Kowalska, Michalina Lulek- Majka (Stowarzyszenie Civitas)
Uczestnicy (ilość osób, wiek, płeć)	W spacerze wzięło udział 6 osób, 3 kobiety i 3 mężczyzn, grupa była zróżnicowana pod względem płci, wieku, funkcji zawodowych: 2 osoby to seniorzy po 60 roku życia, 1 uczennica liceum, 2 kobiety będące matkami małych dzieci (w tym jedna prowadzi własną firmę, w związku z czym wiele zjawisk związanych z procesem rewitalizacji postrzegła też z perspektywy przedsiębiorcy) oraz 1 architekt w średnim wieku.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020



MAPA SPACERU BADAWCZEGO nr 4 Z DNIA 20.06.2017 r.

LEGENDA:
 ——— TRASA SPACERU
 - - - - TRASA POKONANA KOMUNIKACJĄ MIEJSKĄ
 ● - MIEJSCA OPISANE W RAPORCIE
 (S) - PUNKTY ZLOKALIZOWANE POZA MAPĄ OPRACOWANIA

Punkt startowy: kawiarnia w Pałacu Kultury Zagłębia. Prowadzący spotkali się z uczestnikami spaceru, wprowadzili ich w temat projektu rewitalizacji miasta, przedstawili ideę spaceru badawczego, proponowany harmonogram i trasę.

Poprosili następnie uczestników o podanie **ważnych dla nich miejsc w centrum miasta.**

W odpowiedzi padły następujące przykłady:

- Pałac Kultury Zagłębia był wskazywany jako miejsce spotkań, najczęstszą funkcją jaką wskazywali uczestnicy była funkcja kulturalna: wystawy, koncerty, przedstawienia;

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

- Park Hallera i Park Zielona jako miejsce spotkań, ale także samotnych spacerów, przestrzeń chętnie odwiedzana przez osoby posiadające dzieci lub wnuki;

W kolejnym pytaniu uczestnicy poproszeni zostali o podanie, **jaki jest ich stosunek do Śródmieścia:**

- Centrum, zdaniem badanych, jest przestrzenią nieprzyjazną dla rodziców z dziećmi. Uczestnicy zgodnie potwierdzają, że bardzo trudno przemieszczać się z wózkiem. Jak mówi jedna z uczestniczek spaceru: *Przejsie z Parku Hallera do Pałacu Kultury jest praktycznie niemożliwe, chyba że ma się bardzo dużo czasu żeby przedostać się aż do przejścia na wysokości Gimnazjum nr 1.* Według uczestniczek spaceru, matki z dziećmi w Śródmieściu czują się jak osoby z ograniczona mobilnością, co powoduje, że rezygnują z przebywania w tej przestrzeni. Jedna z uczestniczek, która ma małe dziecko powiedziała: *Wolę jechać do Parku Zielona niż zastanawiać się, jak przedostać się z Parku Hallera do fontanny pod Pałacem Kultury, chociaż moje dziecko bardzo ją lubi oglądać;*
- zdefiniowaną przeszkodą dla rodziców z małymi dziećmi jest przejście podziemne: szyny, które są zamontowane na schodach nie pasują do żadnego wózka. Z windy praktycznie nie da się korzystać, nie wiadomo jak działa, jak długo czeka się na obsługę i nie wiadomo, czy osoba z wózkiem dziecięcym też może z niej korzystać czy tylko osoby niepełnosprawne?;
- kolejnym problem, który dostrzegają rodzice małych dzieci jest utrudnienie w poruszaniu się komunikacją miejską: kierowcy nie czekają wystarczająco długo, by można spokojnie wstawić wózek, opuszczanie podłogi też nie zawsze działa, w efekcie rodzic (opiekun) zmuszony jest prosić o pomoc osoby trzeciej;
- badani stwierdzili, że w przestrzeni Śródmieścia przebywają tylko wtedy, kiedy mają coś do załatwienia, np. koncert czy inne wydarzenie w Pałacu Kultury Zagłębia, wizyta na poczcie, zakupy. Uczestnicy spaceru nie traktują przestrzeni Centrum, jako miejsca do spędzania czasu wolnego: spotkań ze znajomymi, spacerów. Raczej jest to dla nich miejsce czysto użytkowe. Jak powiedziała jedna z uczestniczek spaceru: *Ja tutaj nie przychodzę, chyba, że muszę*”, inny stwierdził: *Nie ma po co, chyba, że na pocztę;*

Proszeni o określenie, **gdzie w ich odczuciu znajduje się centralny punkt Śródmieścia**, uczestnicy mieli problem z odpowiedzią na to pytanie. Po namyśle wskazywali: Pałac Kultury Zagłębia i Plac Wolności, jako część najbardziej reprezentacyjną, centralne przystanki autobusowe. Część uczestników sugerowała, że dawniej centralną ulicą była ulica 3 Maja. Jedna z uczestniczek wspominała: *Jak chodziłam z babcią, to centrum życia była ul. 3 Maja*

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

W prawych kolumnach zaznaczono "x", jeśli miejsce / element przestrzeni jest:

P - kojarzone jako "pozytywne"

N - kojarzone jako "negatywne"

Z - zaznaczone jako wymagające zmiany

Przebieg trasy	P	N	Z
<p>Miejsce 1: Fabryka Pełna Życia</p> <p>Pierwszym przystankiem po wyjściu z Pałacu Kultury Zagłębia była wystawa „Pomysł na rewitalizację”. Po zapoznaniu się z jej treścią uczestnicy przeszli do ogrodu społecznego również zlokalizowanego na terenie Fabryki Pełnej Życia. Główną barierą zidentyfikowaną przez badanych, ograniczająca ich chęć przebywania na terenie Fabryki jest zupełny brak cienia. Uczestnicy spaceru zwracali uwagę, że ogród społeczny mógłby być fantastycznym miejscem dla dzieci, ale obecnie nie mogą tam przebywać, bo brakuje tam cienia i nie mają co tam robić. Według badanych w ogrodzie mogłyby się np. znaleźć narzędzia, którymi dzieci mogłyby „bawić się w ogrodników”, woda do zabawy w podlewanie, miejsca, np., jakieś skrzynki, gdzie można coś posadzić, pokopać w ziemi.</p>			X

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020



FABRYKA PEŁNA ŻYCIA, wystawa "Pomysł na rewitalizację"

Miejsce 2: Przejście z trenu Fabryki Pełnej Życia na ulicę Zygmunta Cieplaka

Po obejrzeniu wystawy i ogrodu uczestnicy udali się wybraną przez siebie trasą w kierunku Urzędu Miasta. Wybór trasy poprzedziła dość długa dyskusja. Według badanych do Urzędu Miasta z Centrum jest wiele dróg i każdy preferuje inne rozwiązanie. Pierwszym etapem drogi było wyjście na ul. Z. Cieplaka. Przestrzeń w odczuciu badanych nie jest przyjazna dla pieszych, szczególnie dla rodziców: za wąskie chodniki do przejechania wózkiem, niebezpiecznie dla małych dzieci- wąski chodnik obok drogi, gdzie szybko jeżdżą samochody.

Najważniejsze uwagi dotyczące tej części przestrzeni:

- chodniki dla pieszych zbyt wąskie, często zaledwie na kilkanaście

X

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

<p>centymetrów;</p> <ul style="list-style-type: none"> • nierówna nawierzchnia, uniemożliwiająca dzieciom jazdę na rowerku czy hulajnodze lub rolkach; 			
<p>Miejsce 3: ul księdza Grzegorza Augustynika</p> <p>W tym miejscu pojawiły się następujące uwagi i postulaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestnicy odbierają tę przestrzeń jako podzieloną: na wysokości Osiedla Augustynika podkreślali dobrą nawierzchnię i wystarczającą szerokość chodnika, poza osiedlem, bliżej budynku I Liceum Ogólnokształcącego, nawierzchnia robi się fatalna, a chodnik zbyt wąski by przejechać np. wózkiem z dzieckiem; • uczestnicy spaceru zauważyli też, że jest to droga prowadząca do szkoły, dlatego powinna być szczególnie bezpieczna, a tak nie jest: brak ciągów pieszych-chodniki urywają się nagle, wychodzą prosto na drogę, brak przejść dla pieszych, auta jadące z dużą prędkością, wąskie chodniki; • badani, w tym przede wszystkim uczestniczka spaceru, która jest uczennicą I LO, zwrócili uwagę na brak dogodnego dostępu do środków komunikacji miejskiej w obrębie osiedla: mieszkańcy i uczniowie muszą korzystać z oddalonych przystanków w dzielnicy Reden przy ul. Kr. Jadwigi lub w Centrum; • obiektem, który według badanych wymaga renowacji, pomalowania i wyczyszczenia, jest budynek transformatora, zlokalizowany obok I LO. Jednocześnie został on zidentyfikowany jako miejsce niebezpieczne dla przechodzących tamtędy ludzi ze względu na rosnące tam wysokie krzaki, otoczenie zachęcające do libacji, o czym świadczą porzucane dokoła budynku butelki po napojach alkoholowych. 			X

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020



UL. KSIĘDZA GRZEGORZA AUGUSTYNIKA- chodnik wychodzący wprost na ulicę, brak przejść dla pieszych



UL. KSIĘDZA GRZEGORZA AUGUSTYNIKA- chodnik, który się nagle urywa

Miejsce 4: Planty im. Harcmistrza Stefana Piotrowskiego

X

Kolejnym etapem spaceru było przejście z ul. Ks. G. Augustynika przez ul. Kopernika na teren Plant.

Uczestnicy podkreślali, że z jednej strony jest to miejsce przyjemne, zielone zacienione,

z drugiej zaniedbane i niebezpieczne wieczorami.

Poniżej uwagi uczestników:

- ścieżka główna i odchodzące od niej boczne mają nawierzchnię, która podczas deszczu zamienia się w błoto, źle się tam wtedy chodzi. Idealnym rozwiązaniem byłaby tam nawierzchnia umożliwiająca jazdę na rolkach, hulajnogach, rowerach;
- brak jest oświetlenia, co powoduje, że wieczorami robi się tutaj mrocznie m oświetlenia i nieprzyjemnie;
- Planty w okolicach I LO przecina jezdnia oddzielona bardzo wysokimi krawężnikami, trudnymi do pokonania rowerem lub wózkiem.



PLANTY IM. HARCMISTRZA STEFANA PIOTROWSKIEGO – jedna z bocznych ścieżek, która podczas deszczu zamienia się w błoto

Miejsce 5: ul. Prosta i ul. Stanisława Łańcuckiego

X

X

Dalej uczestnicy wybrali przejście przez ul. Prosta, na której w ogóle brak chodnika- grupa przemieszczała się środkiem drogi. Tę część trasy określono jako „skrót” prowadzący do Urzędu Miasta, poprzez wydeptaną ścieżka obok garaży, dochodzi się do ul. Łańcuckiego.

Charakterystyczne i podkreślane w tym miejscu przez badanych było nieco zaskakując i przyjemne przejście z przestrzeni miasta w przestrzeń podmiejską, początkowo z małymi zadbanymi domkami otoczonymi ładnymi „wiejskimi” ogródkami, a dalej z dużymi zabudowaniami willowymi.



UL. PROSTA- brak chodnika, grupa przemieszcza się środkiem drogi

<p>Miejsce 6: Przystanek przed Urzędem Miasta (ul. Graniczna)</p> <p>Z ul. Prostej przez ul. Łańcuckiego, po przejściu przez parking pod Urzędem Miejskim, grupa dotarła do przystanku autobusowego przed UM. Uczestnicy podjęli decyzję o powrocie do Centrum autobusem 690, jedynym zatrzymującym się w tym miejscu. Okazało się, że na najbliższy musielibyśmy czekać ok. 45 minut. Braku zadaszenia przystanku przy mocno operującym słońcu oraz brak możliwości kupna biletu skłonił uczestników do przemieszczenia się ok. 500 m dalej na przystanek Damel.</p> <p>Ani po drodze ani na samym przystanku nie było żadnego automatu czy też innego punktu umożliwiającego zakup biletu. Istotnym problemem dla uczestników okazało się czekanie na przystanku w upale, przy bardzo wysokiej tego dnia temperaturze, ponieważ zadaszenie przystanku wykonane jest z przezroczystego plastiku nie dającego cienia. Grupa wraz z innymi oczekującymi na autobus mieszkańcami schroniła się przy wejściu do przejścia podziemnego.</p>			X
<p>Miejsce 7: Przystanek Centrum i przejście podziemne</p> <p>Uczestnicy autobusem dotarli do przystanku Centrum. Główne wnioski dotyczące tej przestrzeni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak dobrego zadaszenia dla podróżnych czekających na autobusy np.: w kierunku Katowic, istniejące zadaszenie jest stanowczo zbyt krótkie; • na przystankach nie ma ochrony przed deszczem i słońcem <p>Następnie grupa ze względu na wysoką temperaturę wybrała przemieszczenie się prywatnymi samochodami do Centrum Aktywności Obywatelskiej</p>			X

PODSUMOWANIE WARSZTATU PROJEKTOWEGO

W warsztacie uczestniczyło 6 mieszkańców: 3 kobiety i 3 mężczyzn. W ciągu godziny projektowania powstały 2 konkretne projekty (pomysły) na rozwiązania z zakresu małej architektury dedykowane Fabryce Pełnej Życia, ponieważ uczestnicy postanowili pracować w zespołach, uznali, że taka forma pracy odpowiada im bardziej od indywidualnego projektowania.

W trakcie warsztatu wywiązała się ciekawa dyskusja dotycząca rewitalizacji przestrzeni Fabryki Pełnej Życia i kilka pomysłów dotyczących zagospodarowania tej przestrzeni:

- pojawiły się obawy, że po remoncie budynków pofabrycznych ceny najmu lokali na terenie Fabryki będą wysokie i małych przedsiębiorców nie będzie stać na najem, z drugiej strony tam skoncentruje się cały ruch komercyjny i nie będzie sensu prowadzić np. : pracowni artystycznej dla dzieci, gdzieś indziej;
- zdaniem uczestników, bez stworzenia naziemnego przejścia pomiędzy Parkiem Hallera i Pałacem Kultury Zagłębia (obecnie te dwie przestrzenie połączone są przejściem podziemnym trudnym do sforsowania z wózkami), Fabryka pozostanie przestrzenią niedostępną dla rodziców z dziećmi;
- jeden z uczestników mówił o pomyśle „połączenie” Fabryki z Dworcem PKP Centrum i stworzeniu rodzaju międzynarodowego Centrum Komunikacji, dużego węzła przesiadkowego, również autobusowego oraz wielopoziomowego parkingu;
- inny pomysł, to stworzenie na terenie Fabryki alternatywnej sceny, na której prezentować by się mogli także, a może przede wszystkim młodzi, zdolni lokalni artyści;
- jeden z uczestników podkreślił walorowy historyczne tego miejsca, co jego zdaniem powinno być wykorzystane w przestrzeni wyremontowanych budynków. Powinna się tam znaleźć sala, w której mieszkańcy, starsi i młodzież, mogliby oglądać filmy stanowiące rekonstrukcję historii miasta;
- trudnym ale możliwym, wg uczestników, pomysłem jest stworzenie kafejki dla rodziców z dziećmi;
- zdaniem jednej z uczestniczek dobrym rozwiązaniem byłoby powstanie w jednej z wydzielonych stref na terenie Fabryki akademików, ponieważ to studenci ożywiliby tą przestrzeń.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Projekty rozwiązań stworzone przez uczestników

Uczestnicy w grupach stworzyli dwa projekty alternatywnych parków aktywności dla dzieci.



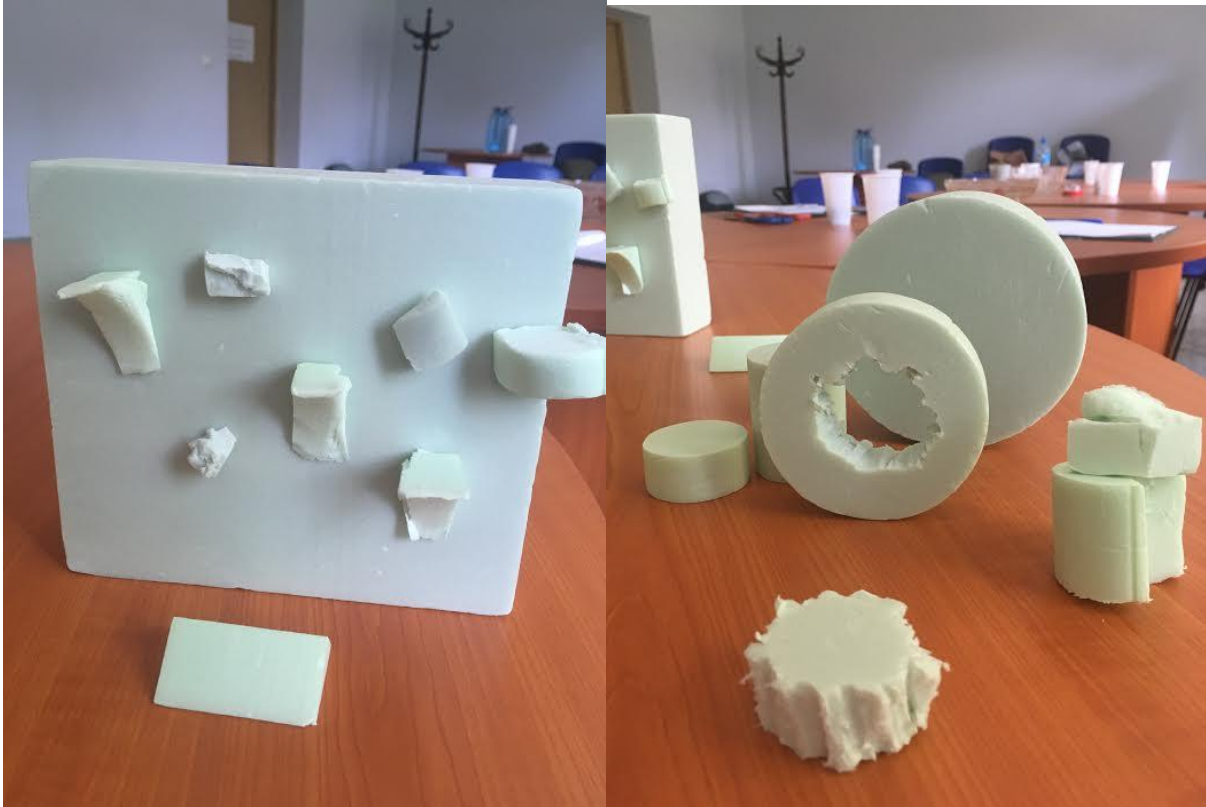
1. STREFA WODNA



Rodzaj placu zabaw dla dzieci w różnym wieku, gdzie podstawą aktywności jest kontakt z wodą. Projekt placu zabaw umożliwia swobodną zabawę, ale także naukę poprzez doświadczenie i eksperyment. Na terenie parku byłyby mostki i sztuczne rzeki, w których można by poszukiwać „skarbów”, sprawdzać co tonie, co pływa szybko, a co wolno. Wzdłuż rzeki dużo drobnych kamieni, które dzieci mogłyby sobie wrzucać do wody.

Ważnym elementem byłyby też plastikowe, zwykłe rury, które można łączyć tak, by popłynęła woda, instrumenty wodne, drążki do chodzenia pomiędzy przestrzenią wodną, itd.,

2. STREFA KREATYWNEJ ZABAWY



Założenie bardzo podobne, tym razem głównym tematem jest drzewo i wspinaczka. Na terenie parku byłby zespół ścianek wspinaczkowych, ale takich niskich z materacami na dole, żeby dzieci mogły się wspiąć bez pomocy dorosłych. Poza ty miejski park linowy, zjeżdżalnie, labirynty, tunele umożliwiające „wyżycie się” i aktywność fizyczną.

Całość uzupełniałyby warsztaty dla „małych majsterkowiczów” i miejsca, w których dzieci samodzielnie mogłyby majsterkować. Na terenie obiektu zapewniona byłaby możliwość swobodnej zabawy, np. bawienie się w wodzie, skakania po błocie, itp. Całość, zadaniem autorów, powinna być utrzymana w klimacie industrialnym.

EWALUACJA , REKOMENDACJE DOTYCZĄCE KOLEJNYCH SPACERÓW BADAWCZYCH:

Spacer w ocenie uczestników:

Spacer umożliwił im poznanie nowych, nieoczywistych miejsc, ale przede wszystkim pozwolił w inny sposób spojrzeć na rzeczywistość, która ich otacza.

Uczestnicy podczas spaceru zdobyli przekonanie, że ludzie rzadko poruszają się głównymi drogami, częściej preferują tzw. „skrót”. Podczas spaceru zobaczyli miejsca zadbane, odnowione, np. chodniki w okolicach I LO, które powstały z budżetu partycypacyjnego, na podstawie projektu autorstwa

jednego z uczestników spaceru ale też wiele miejsc zaniedbanych, wymagających zmian. Niektóre osiedla np. Osiedle Augustynika wyglądają ładnie, ale jak powiedział jeden z uczestników: *kiedy idziemy bardziej w głąb pokazuje się nam porzucona, zaniedbana część miasta, przeplatają się klimaty miejskie i wiejskie, widoczna jest niespójność tkanki miasta, brak ciągłości komunikacji.*

Jedna z uczestniczek zauważyła, że badany ciąg komunikacyjny jest pełen barier dla matek z dziećmi: Podsumowała to zdaniem: *autem ta droga wydaje się szybka, ale gdybym miał przebyć ją z wózkiem jestem bez szans, ciągle bariery: wąskie chodniki, brak przejść drogi przez krzaki i po błocie.*

Rekomendacje dotyczące kolejnych spacerów:

- W trakcie spaceru z Pałacu Kultury Zagłębia do Urzędu Miasta rekomenduje się skorzystanie w drodze powrotnej z komunikacji miejskiej, gdyż jest to dość długi odcinek. Konieczny jest wcześniejszy zakup biletów dla uczestników;
- każdy spacerów, w miarę możliwości, powinien zaczynać się od krótkiego spotkania, np. w kawiarni na terenie Pałacu Kultury Zagłębia, ponieważ daje to możliwość wyjaśnienia uczestnikom, na czym polega spacer badawczy i przedstawienia planu spaceru. Takie krótkie spotkanie przy kawie czy herbacie pozwala także na poznanie się uczestników, którzy później chętniej i bez leku dzielą się swoimi obserwacjami;
- Podczas trudnych warunków pogodowych np.: podczas upału niezbędna jest szczególna uważność na potrzeby grupy, podążanie za jej sugestiami np.: skrócenia trasy, odpoczynku w cieniu co jakiś czas. Priorytetem dla prowadzącego powinno być bezpieczeństwo i samopoczucie uczestników grupy.